

Predsednica Evropskega parlamenta Roberta Metsola
Govor na neformalnem srečanju voditeljev držav in vlad
Nikozija (Ciper), 24. aprila 2026

Najlepša hvala, predsednik Costa in predsednik Hristodulidis, za organizacijo te razprave ter za vajino vodstvo v teh zahtevnih časih.

Dobro jutro vsem.

Danes bi rada izpostavila tri stvari. Prva je naš odziv na gospodarske posledice krize na Bližnjem vzhodu. Druga se nanaša na oceno načrta Ena Evropa, en trg, ki jo je pripravil Parlament, tretja pa na večletni finančni okvir.

Preden pa začnem, naj pozdravim sprejetje 20. svežnja sankcij in sprostitev 90 milijard evrov vrednega posojila za Ukrajino, ki ga je Parlament izglasoval in uzakonil pred dvema mesecema. Res je, da je naša pozornost trenutno usmerjena v Bližnji vzhod, toda v svetu, ki postaja vse bolj nestabilen, se voditeljstvo meri po tem, ali zmoremo ukrepati v eni krizi, ne da bi pri tem zanemarili drugo. Prav to tudi dokazujemo.

To me pripelje do prve točke: cene energije in Bližnji vzhod.

Premirje po sedemnajstih dneh ostaja krhko, kar vsi vidimo, vendar ustvarja prostor za dialog, zato mora obstati. Sestala sem se s Svetom za sodelovanje v Zalivu in njegovim generalnim sekretarjem ter izrazila podporo Evropskega parlamenta. Vem, da se boste danes z njim in drugimi partnerji iz regije srečali tudi vi. Nikos, Ciper je evropski svetilnik v tej regiji, ciprsko predsedstvo pa se kaže kot ključen most do Bližnjega vzhoda.

Vsi si želimo isto: hiter in trajen konec vojne, ki bo iranskemu ljudstvu prinesel pravice, dostojanstvo in svobodo, pomiril skrbi glede iranskega jedrskega in balističnega programa ter njegove podpore posrednikom in odpravil ovire v Hormuški ožini. Kljub temu iranski režim še naprej izvaja samovoljne usmrtitve in pridržuje oporečnike, med njimi tudi Nobelovo nagrajenko Narges Mohamadi, ki je bila februarja znova obsojena na sedem let in pol zapora. Pomembno je, da vsi ti ljudje in njihove družine vedo, da jih Evropa ni pozabila.

Svobodo plovbe je treba ponovno vzpostaviti. Veseli me, da na tem področju sodeluje vse več partnerjev, kar dokazuje, da lahko Evropa premaga krizo, ki je ni izzvala, a se ji mora zoperstaviti. Pri tem se znova kaže, kako pomembno je, da imamo v naboru orodij za evropsko obrambo in varnost jasno strategijo za člen 42(7).

Kar zadeva cene energije, sem se seznanila s predlogi Komisije in strinjam se, da potrebujemo začasno in ciljno usmerjeno pomoč, in to hitro. A medtem ko ukrepamo za danes, ne smemo pozabiti na to, kar deluje na dolgi rok. Ne popravljajmo tistega, kar že deluje.

Pravila o skladiščenju plina, ki smo jih uvedli pred štirimi leti, so stabilizirala trge, povečala zaupanje in izboljšala sodelovanje med državami članicami. Tudi naša odločitev za diverzifikacijo mešanice energijskih virov in zmanjšanje odvisnosti se obrestuje. Danes se najbolje držijo države, ki uporabljajo več obnovljivih virov energije, imajo več jedrskih zmogljivosti in so manj odvisne od plina.

To se ni zgodilo po naključju, temveč zato, ker smo sprejeli premišljene odločitve, da postanemo odpornejši, bolj neodvisni in manj izpostavljeni šokom. Naša dolgoročna strategija deluje. Ostati moramo na začrtani poti.

To pomeni več vlaganj v infrastrukturo, da bo sistem deloval. Parlament že pospešeno obravnava sveženj za omrežja, da bi jih posodobili v podporo čistejši in bolj decentralizirani energiji. Pričakujem, da bo delo zaključeno v drugi polovici leta. Pomembno je, kako bodo ti predlogi sprejeti, saj to vpliva na nemoten potek zakonodajnega procesa.

Pomeni tudi, da moramo ostati odprti glede tega, kako proizvajamo električno energijo. Strategija Komisije za male modularne in napredne modularne reaktorje je korak v pravo smer. To je pristop, ki ga je Evropski parlament spodbujal, in pripravljeni smo hitro ukrepati, da ga uresničimo.

Zdaj pa k drugi točki: načrt Ena Evropa, en trg.

Februarja smo se v Aldenu Biesnu dogovorili, da bomo na marčevskem zasedanju Evropskega sveta sprejeli odločitve in določili časovnico. Zdaj smo v fazi, ko je treba zaveze tudi uresničiti.

Hvaležna sem Komisiji in Svetu za sodelovanje pri tem, da smo ta načrt pripeljali do konca. Glede na okoliščine so naše ekipe delale dobro in hitro. Postopek bi sicer lahko bil boljši, lahko bi bil pa tudi daljši. Nekatero politične skupine bi si želele, da bi večji poudarek namenili naložbam, stanovanjem, digitalizaciji, socialni razsežnosti ter odpravi nacionalnih ovir in čezmernega prenašanja zakonodaje.

Kljub temu je načrt ambiciozen, povečuje našo odpornost na šoke in uresničuje zaveze iz skupne izjave. To je Evropa, ki se odziva na lastne potrebe.

Evropski parlament bo pri prednostnih dosjeh iz načrta opravil svoje delo. In opravil ga bo dobro. Potrebujemo pa tudi prostor in zaupanje, da lahko ustrezno izvajamo demokratični nadzor in zagotavljamo legitimnost. 720 poslancev iz več kot 200 političnih strank ni in nikoli ne bo organ, ki bi slepo sprejemal odločitve.

Določili smo roke za prednostne dosjeje in sprejeli politično zavezo, da bomo storili vse, da jih dosežemo, pri čemer pa bomo v celoti spoštovali zakonodajni postopek. To je bistveno. Hkrati nekateri dosjeji še niso bili predlagani. Zato naj bo jasno, da Evropski parlament ne bo dopustil pritiskov, če predlogi ne bodo pravočasno vloženi in ustrezno pripravljeni. Dobro je biti ambiciozen, a tudi realnost šteje. To dolgujemo našim državljanom.

Kot sem že večkrat dejala, večina ljudi vidi Evropo kot en sistem in jo presoja po enem merilu: ali prinaša rezultate. Zato moramo sodelovati.

S tem prehajam na zadnjo točko: večletni finančni okvir.

Prejšnji teden so člani Odbora Evropskega parlamenta za proračun z veliko večino potrdili naše pogajalsko stališče o naslednjem dolgoročnem proračunu. Naslednji teden bomo o tem glasovali na plenarnem zasedanju. Tako bomo lahko začeli pogajanja s Svetom, ko bo sprejel svoj mandat. Aprila bomo torej imeli jasno stališče, vedeli bomo, kaj želimo, in pripravljeni bomo.

Naj pred nadaljevanjem pojasnim dve stvari. Prvič, poročilo našega odbora ne postavlja pod vprašaj splošne strukture novega proračuna. Podpiramo večji poudarek na konkurenčnosti in obrambi. Hkrati pa vas pozivamo, da ostanete odprti za uvedbo novih virov lastnih sredstev. Drugič, ne moremo pričakovati, da bodo stare dolgove odplačevale nove generacije. Pri instrumentu NextGenerationEU moramo poskrbeti, da odplačila in obresti ne bodo ogrozili naših prihodnjih ambicij. Kratkoročni ukrepi ne smejo ustvarjati dolgoročnih težav.

Naj za konec povem naslednje. Evropa ne more vstopiti v novo dobo s starim okvirom. Sedanji proračun je bil zaradi kriz, za katere sploh ni bil zasnovan, do skrajnosti obremenjen. Uspelo nam ga je ohraniti pri delovanju, a njegove omejitve so očitne. Na svet, ki se spreminja, ne moremo odgovarjati z zastarelimi orodji. Potrebujemo proračun, ki bo ustrezal svojemu namenu in prinašal rezultate, kjer in kadar bo to najbolj potrebno.

Hvala.